

MALAYSIA

PENYATA RASMI PARLIMEN

Parliamentary Debates

KAMAR KHAS

Special Chamber

**PARLIMEN KEEMPAT BELAS
PENGKAL KELIMA
MESYUARAT KEDUA**

K A N D U N G A N

UCAPAN DI BAWAH USUL BERKENAAN PERKARA TADBIR KERAJAAN [P.M. 17]:

- **Kementerian Alam Sekitar dan Air untuk
Menjelaskan Komitmen dalam Perubahan
Iklim**
- YB. Tuan Charles Anthony Santiago (*Klang*) (Halaman 1)
- **Masalah Banjir di Tebing Sg. Linggi, Sg.
Batang Labu dan Sg. Jijan**
- YB. Tuan Cha Kee Chin (*Rasah*) (Halaman 6)

**MALAYSIA
KAMAR KHAS
PARLIMEN KEEMPAT BELAS
PENGKAL KELIMA
MESYUARAT KEDUA
Isnin, 18 Julai 2022**

Mesyuarat dimulakan pada pukul 2.30 petang

DOA

*[Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Mohd Rashid Hasnon)
mempengerusikan Mesyuarat]*

**UCAPAN DI BAWAH USUL
BERKENAAN PERKARA TADBIR KERAJAAN (P.M. 17)**

**Kementerian Alam Sekitar dan Air untuk
Menjelaskan Komitmen dalam Perubahan Iklim**

2.34 ptg.

Tuan Charles Anthony Santiago [Klang]: Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Menteri, Datuk KSU. Laporan *Intergovernmental Panel on Climate Change* (IPCC) terbaru yang disokong oleh Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu mengenai perubahan iklim memberi amaran bahawa negara-negara perlu mengambil tindakan drastik dalam beberapa tahun akan datang untuk beralih daripada bahan api fosil bagi mempunyai sebarang harapan untuk mengehadkan pemanasan global kepada 1.5 centigrade melebihi suhu pra-Industri.

Menurut Global Forest Watch, Malaysia telah kehilangan lebih kurang 8.39 juta hektar litupan pokok dari tahun 2001 hingga 2020. Ini bersamaan dengan 29 peratus penurunan litupan pokok sejak tahun 2000 dan 4.82Gt pelepasan karbon dioksida.

Impak perubahan iklim semakin ketara dikesan di Malaysia berikutan insiden banjir di Kuala Lumpur dan Lembah Klang. Malahan laporan NAHRIM berkenaan impak perubahan iklim terhadap peningkatan paras air laut juga memberi kesan kepada bandar-bandar di persisiran pantai.

Saya memohon Kementerian Alam Sekitar dan Air (KASA) menyatakan:

- (i) apakah pelan jangka masa pendek dan panjang KASA menangani perubahan iklim?;
- (ii) bagaimana KASA dan kerajaan merancang untuk membantu penempatan dan industri yang berada di kawasan berisiko tinggi banjir akibat peningkatan paras air laut?;

- (iii) apakah implikasi persefahaman Malaysia dalam menepati komitmen *Paris Agreement* dan COP26 dalam menangani isu perubahan iklim?;
- (iv) bagaimanakah kerajaan bercadang untuk menepati komitmen *Rio Earth Summit 1992* untuk mengekalkan lebih 50 peratus liputan hutan?; dan
- (v) adakah Dasar Perhutanan Nasional 1992 akan dikaji semula untuk menepati komitmen *Rio Earth Summit 1992*, *Paris Agreement* dan COP26?

Sekian terima kasih atas kerjasama pihak Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat Menteri.

2.36 ptg.

Menteri Alam Sekitar dan Air [Dato' Sri Tuan Ibrahim bin Tuan Man]: *Bismillahi Rahmani Rahim*. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Klang yang membangkitkan lima perkara dan saya akan mengambil masa sedikit untuk menjelaskan kelima-lima perkara yang dibangkitkan.

Soalan pertama ialah apakah pelan jangka masa pendek dan panjang KASA menangani perubahan iklim. Bagi menyokong usaha kerajaan dan memenuhi obligasi serta komitmen antarabangsa dalam menangani perubahan iklim, antara inisiatif utama yang telah dan akan dilaksanakan oleh Kementerian Alam Sekitar dan Air ialah seperti berikut:

- (i) untuk menyemak semula semua Dasar Perubahan Iklim Negara 2009;
- (ii) membangunkan Akta Perubahan Iklim Negara berdasarkan kerangka undang-undang perubahan iklim negara yang telah disediakan pada tahun 2021;
- (iii) membangunkan pelan hala tuju pelaksanaan *Nationally Determined Contribution* (NDC) negara di bawah RMKe-12;
- (iv) membangunkan strategi jangka masa panjang pembangunan rendah karbon atau *Long Term-Low Emission Development Strategies* (LT-LEDS) di bawah RMKe-12 bagi menentukan kebolehpayaan dan kesediaan negara bagi mencapai aspirasi pelepasan sifar bersih (GHG) menjelang tahun 2050;
- (v) membangunkan panduan pasaran karbon sukarela antarabangsa sebagai asas panduan kepada entiti dalam negara yang ingin terlibat dalam pasaran karbon sukarela;
- (vi) membangunkan platform perdagangan karbon peringkat domestik dengan kerjasama Kementerian Kewangan dan Bursa Malaysia bagi menyokong usaha mengurangkan pelepasan GHG negara; dan
- (vii) membangunkan Pelan Adaptasi Kebangsaan menggunakan dana antarabangsa bagi merangka strategi jangka masa panjang adaptasi perubahan iklim negara.

Kedua, KASA juga akan mengarusperdanakan tindakan mitigasi dan adaptasi perubahan iklim dalam pengurusan banjir. Antara perkara yang akan diberi perhatian ialah peningkatan reka bentuk struktur utama pengurusan banjir daripada 100 tahun ARI kepada 200 tahun ARI dan setelah kita mengambil kira semua aspek perubahan iklim yang berlaku.

Ketiga, di samping itu, KASA melalui JPS telah merancang pelan jangka panjang dan jangka pendek untuk mendalam, menaik taraf dan membaiki pulih sistem pengurusan banjir di seluruh negara.

Kaedah-kaedah ini dapat mempertingkatkan dan memenuhi pelaksanaan pengurusan banjir secara lebih efektif dan efisien melalui Pengurusan Banjir Secara Bersepadu atau *Integrated Flood Management* (IFM). Pengurusan Banjir Secara Bersepadu ini akan mengimbangi kedua-dua kaedah struktur dan bukan struktur secara optimum dalam melindungi dan mengurangkan risiko banjir sesuatu kawasan.

Bagi soalan kedua, bagaimana KASA dan kerajaan merancang untuk membantu penempatan dan industri yang berada di kawasan berisiko tinggi banjir akibat peningkatan paras air laut.

Untuk makluman Dewan yang mulia, berdasarkan Laporan *Third National Communication* yang dikemukakan kepada UNFCCC pada tahun 2018, peningkatan purata aras laut bagi Semenanjung Malaysia akan meningkat sebanyak 0.03 meter sehingga 0.10 meter pada tahun 2030 dan terus meningkat kepada 0.11 meter sehingga 0.21 meter pada tahun 2050.

Bagi Sarawak, peningkatan purata aras laut akan meningkat sebanyak 0.04 meter sehingga 0.12 meter pada tahun 2030 dan terus meningkat kepada 0.15 meter sehingga 0.22 meter pada tahun 2050.

Unjuran peningkatan purata aras laut bagi Sabah pula menunjukkan kenaikan paling ketara dengan peningkatan sebanyak 0.11 meter sehingga 0.15 meter pada tahun 2030 dan 0.21 meter sehingga 0.62 meter pada tahun 2050.

Hasil penyelidikan dan maklumat saintifik yang dilaksanakan oleh KASA melalui agensi NAHRIM mendapati unjuran peningkatan aras laut seluruh Malaysia berasaskan senario ekstrem (*worst case scenario*) pada tahun 2100 adalah dalam julat 0.67 hingga 0.74 meter dengan nilai anggaran purata peningkatan aras laut sebanyak 0.69 meter bagi Semenanjung Malaysia, 0.72 meter untuk pesisiran pantai Sarawak dan 0.73 meter bagi pesisiran pantai Sabah.

Peningkatan aras laut ini sedikit sebanyak akan mengakibatkan hakisan di persisiran negara. Dilaporkan bahawa daripada keseluruhan 8,840 kilometer persisiran di Malaysia, sebanyak 1,349.3 kilometer kawasan pantai telah mengalami hakisan.

Peningkatan aras laut akibat perubahan iklim dan peningkatan risiko pusuan ribut (*storm surge*) dan banjir kawasan persisiran pantai. Selain daripada itu, risiko pencerobohan ataupun penerapan air masin akibat peningkatan aras laut akan menjejaskan ekosistem pesisiran dan bekalan air bawah tanah. Impak peningkatan aras laut menjejaskan sumber persisiran, kawasan pertanian, serta penempatan dan industri sebagai yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat.

Bagi menangani kejadian kesan akibat perubahan iklim ini, KASA akan mengarusperdanakan adaptasi perubahan iklim dalam sektor air. Melalui pengukuhan tindakan adaptasi sektor air, KASA bercadang untuk mengkaji

pembangunan kerangka perundangan dan mekanisme kewangan untuk meningkatkan daya tahan iklim yang melibatkan pengurusan sumber air, pembetulan dan bekalan air.

Selain daripada itu, pelaksanaan bagi mengatasi impak langsung berkaitan dengan kenaikan aras laut akan diteruskan. Ini akan memberi manfaat kepada penempatan dan industri yang terlibat di kawasan persisiran pantai yang berisiko banjir.

Untuk makluman Yang Berhormat, KASA melalui JPS telah memperuntukkan sebanyak RM200 juta di bawah RMKe-12 untuk butiran Projek Mengatasi Masalah Fenomena Air Pasang Besar dan Hakisan Pantai Pelbagai Negeri. Ini melibatkan 26 projek bagi negeri-negeri di sebelah pantai barat Semenanjung Malaysia.

Projek-projek tersebut sedang dalam proses reka bentuk dan dijangka akan dibuat proses perolehan sebelum berakhirnya tahun ini. Skop pembinaan bagi projek ini melibatkan kerja untuk meninggikan ban di sepanjang kawasan pantai yang berisiko serta membina struktur penahan hakisan pantai.

Bagi menjawab soalan ketiga, apakah implikasi persefahaman Malaysia dalam menepati komitmen *Paris Agreement* dan COP26 dalam menangani isu perubahan iklim. Bagi memenuhi komitmen dan obligasi negara di bawah Perjanjian Paris, Malaysia telah mengemukakan *Nationally Determined Contributions* (NDC) yang dikemas kini pada tahun 2021 dengan sasaran baharu iaitu untuk mengurangkan intensiti pelepasan karbon yang merentas ekonomi sebanyak 45 peratus berdasarkan KDNK pada tahun 2030 berbanding tahap intensiti pelepasan karbon pada tahun 2005.

Dalam masa yang sama, pada tahun 2021 Malaysia juga akan mengumumkan aspirasi untuk mencapai pelepasan GHG sifar bersih seawalnya pada tahun 2050. Malaysia juga telah mengemukakan *Malaysia's Third Biennial Update Report* (BUR-3) kepada UNFCCC pada tahun 2021 selaras dengan obligasi pelaporan di bawah Perjanjian Paris.

Malaysia juga melalui KASA telah membentangkan laporan tersebut dalam sebuah bengkel anjuran UNFCCC pada 7 Jun 2022 di Bonn, Jerman. Malaysia telah menerima pujian daripada negara-negara maju yang hadir dalam persidangan tersebut atas penyediaan laporan yang baik dan telus khususnya daripada aspek pelaporan inventori GHG dan tindakan mitigasi pelepasan GHG.

Bagi menjawab soalan keempat, bagaimanakah kerajaan bercadang untuk menepati komitmen *Rio Earth Summit 1992* untuk mengekalkan lebih 50 peratus liputan hutan? Bagi menjawab soalan ini, ketika ini Malaysia masih lagi mengekalkan liputan kawasan berhutan melebihi 50 peratus selaras dengan komitmen negara semasa Sidang Kemuncak Bumi di Rio de Janeiro pada 1992 di mana jumlah keluasan hutan pada tahun 2018 adalah seluas 18,273,487 hektar iaitu bersamaan dengan 55.3 peratus daripada keluasan tanah negara.

Bagi menjaga dan mengekalkan kawasan berhutan di Malaysia, antara langkah yang diambil oleh Kementerian Tenaga dan Sumber Asli (KeTSA) melalui Jabatan Perhutanan di Semenanjung, Sabah dan Sarawak adalah seperti berikut:

- (i) melaksanakan Program Penghijauan Malaysia melalui Kempen Penanaman 100 Juta Pokok bermula tahun 2021 hingga 2025 di bawah RMKe-12 dengan peruntukan

- sebanyak RM25 juta. Sehingga 6 Julai 2022, sebanyak 35.38 juta pokok telah berjaya ditanam di seluruh negara;
- (ii) usaha pemeliharaan dan pemulihan kawasan hutan melalui Program Restorasi, Tebus Guna dan Pemulihan Kawasan Hutan Terosot di Semenanjung Malaysia. Untuk makluman, di bawah program ini seluas 1,639.6 hektar telah dikenal pasti untuk pemeliharaan dan pemulihan kawasan hutan terosot. Sehingga 30 Jun 2022, seluas 827.5 hektar telah dipulihkan dan ditanam dengan 475,519 pokok di bawah program ini;
 - (iii) Program Penanaman Pokok Bakau dan Spesies-spesies yang Sesuai di Pesisiran Pantai Negara sejak tahun 2005. Untuk makluman Dewan mulia, sehingga 30 Jun 2022, seluas 3,242.0 hektar kawasan pesisiran pantai di seluruh negara telah ditanam dengan 7,121,448 pokok bakau dan spesies-spesies pantai yang sesuai; dan
 - (iv) menyediakan peruntukan sebanyak RM60 juta pada tahun 2019, RM70 juta pada tahun 2021 dan RM70 juta pada tahun 2022 kepada negeri-negeri yang mengambil usaha melindungi kawasan hutan tadahan air dan kawasan perlindungan sedia ada serta menambah kawasan perlindungan yang baharu. Insentif ini diagihkan melalui instrumen *Ecological Fiscal Transfer for Biodiversity Conservation* (EFT).

Bagi menjawab soalan terakhir, soalan kelima, adakah Dasar Perhutanan Nasional 1992 akan dikaji semula untuk menepati komitmen *Rio Earth Summit 1992*, *Paris Agreement* dan COP26?

Kerajaan mengambil maklum bahawa terdapat banyak perkembangan yang telah berlaku dalam sektor perhutanan negara, baik di peringkat nasional mahupun antarabangsa serta komitmen negara dalam perjanjian dan konvensyen di mana ia mewajarkan agar satu dasar perhutanan di peringkat nasional digubal yang mencakupi kehendak serta kepentingan ketiga-tiga wilayah iaitu Semenanjung, Sabah dan Sarawak.

Justeru, usaha menyemak semula dasar perhutanan sedia ada dan menggubal Dasar Perhutanan Malaysia, ia telah bermula sejak tahun 2016 melalui beberapa konsultasi bagi mendapatkan pandangan, maklum balas serta persetujuan ketiga-tiga wilayah iaitu Semenanjung, Sabah dan Sarawak sebelum dimuktamadkan isi kandungannya.

Untuk makluman Yang Berhormat, lanjutan daripada itu, ketiga-tiga wilayah telah menjalankan semakan semula dasar perhutanan masing-masing dan berdasarkan perundingan yang dicapai antara ketiga-tiga wilayah telah berjaya menghasilkan satu dasar perhutanan terkini di peringkat nasional iaitu Dasar Perhutanan Malaysia (DPM) yang dilancarkan pada 21 Mac 2021.

Dasar ini mengambil kira perkembangan semasa serta menggariskan hala tuju yang jelas kepada sektor perhutanan dalam mendepani cabaran-cabaran baharu di peringkat domestik dan antarabangsa. Itu jawapan saya, terima kasih Yang Berhormat.

Masalah Banjir di Tebing Sg. Linggi, Sg. Batang Labu dan Sg. Jijan

2.48 ptg.

Tuan Cha Kee Chin [Rasah]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Pada petang ini, saya akan mengemukakan soalan saya di bawah tajuk 'Masalah Banjir Di Tebing Sg Linggi, Sg Batang Labu dan Sg Jijan'. Saya ingin membangkitkan masalah banjir yang seringkali melanda kawasan perumahan di sepanjang laluan Sungai Linggi.

Masalah ini telah berlarutan sekian lama dan suatu penyelesaian yang komprehensif amat diperlukan untuk menyelesaikannya. Sungai Linggi melalui beberapa kawasan perumahan di Parlimen Rasah sebelum ke muaranya di Linggi. Antara kawasan yang dilalui oleh Sungai Linggi termasuk Kampung Semarak, Kampung Pasir, Kampung Dato' Mansur, Kampung Singh, Taman Happy, Kampung Batu 3, Mambau dan Kampung Sri Mantau.

Sejak sesi Parlimen Julai 2019, saya telah membangkitkan isu berkenaan banjir di tebing Sg Linggi. Antara jawapan yang pernah diberikan kepada saya ketika itu adalah, Pembangunan Lembangan Sungai Bersepadu (PLSB) Sungai Linggi Fasa 5 yang melibatkan kawasan di Parlimen Rasah akan dilaksanakan pada Rancangan Malaysia Ke-12 (RMKe12). Namun sehingga kini, projek yang dijanjikan ini masih belum dilaksanakan. Saya difahamkan anggaran kos pada tahun 2019 adalah sekitar RM100 juta. Anggaran kos ini terus meningkatkan kerana faktor bahan mentah dan upah pekerja.

Pada 4 Jun 2019, pernah berlaku banjir di kawasan yang dinyatakan di atas. Pada 4 November 2020, banjir yang amat serius telah terjadi dengan paras air mencecah lima kaki tinggi dan melibatkan sekitar 1,000 buah rumah kediaman, yang mengakibatkan kerugian yang amat besar dan sukar dihitung.

Pada tahun ini, juga pernah berlaku banjir beberapa kali. Pola kekerapan banjir amat membimbangkan penduduk dan penduduk berasa fobia setiap kali hujan lebat walaupun hanya satu jam. Kerajaan sepatutnya melakukan sesuatu dengan kadar segera dan menyeluruh untuk mengatasi masalah yang berlaku.

Selain itu, pada 18 dan 19 Disember 2021, berlaku juga banjir di Parlimen Rasah, khususnya kawasan perumahan di tebing Sungai Jijan dan Sungai Batang Labu. Ia antara lain mengakibatkan beratus buah rumah dimasuki air. Banyak rumah yang tidak pernah mengalami banjir selama ini, juga dimasuki air buat kali pertama. Dipercayai kerosakan tebing, hakisan yang berterusan dan ketiadaan penyelenggaraan yang berkala telah mengakibatkan kejadian ini.

Saya ingin mendapatkan maklumat berikut:

- (i) bilakah Projek PLSB Sungai Linggi Fasa 5 akan diluluskan oleh pihak Unit Perancang Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri selepas permohonan dikemukakan oleh Jabatan Pengairan dan Saliran dan Kementerian Alam Sekitar dan Air? Berapakah anggaran kos untuk projek ini dan bilakah kerja-kerja di lapangan akan mula dilaksanakan?;
- (ii) untuk Sungai Batang Labu, apakah perancangan yang bakal dilaksanakan untuk mengatasi banjir yang berulang? Bilakah ia akan dilaksanakan dan berapakah kos anggarannya?; dan

- (iii) untuk Sungai Jijan, apakah perancangan yang bakal dilaksanakan untuk mengatasi banjir yang berulang? Bilakah ia akan dilaksanakan dan berapakah kos anggarannya?

Sekian, terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

2.52 ptg.

Menteri Alam Sekitar dan Air [Dato' Sri Tuan Ibrahim bin Tuan Man]:

Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih Ahli Parlimen Rasah membangkitkan apa yang berlaku dalam kawasan Parlimen beliau sebagai mana yang telah disebut dalam perbahasan Parlimen dan sebagainya.

Tuan Yang di-Pertua, untuk menjawab soalan, ada tiga soalan besar yang dibangkitkan daripada pertanyaan Ahli Parlimen Rasah. Pertama sekali tentang Kementerian Alam Sekitar dan Air melalui Jabatan Pengaliran dan Saliran telah merangka gerak kerja bagi menangani isu-isu banjir disebabkan oleh limpahan sungai terutamanya tebing Sungai Linggi, Sungai Batang Labu dan Sungai Jijan sebagai mana yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat.

Bagi tujuan itu, Projek Pembangunan Lembangan Sungai Bersepadu (PLSB) telah dirancang bagi mengatasi ketidakupayaan sistem saliran kawasan tadahan sedia ada untuk ditingkatkan bagi mencapai tahap perlindungan sehingga 100 tahun ARI. Sebelum ini 50 tahun, sekarang ini kita tingkatkan sekali ganda, 100 tahun ARI.

Untuk Sungai Linggi, sebagai kesinambungan kepada Projek PLSB Sungai Linggi Fasa 1, 2 dan 3 yang telah siap masing-masing pada tahun Disember 2012, September 2013 dan Fasa 3 siap pada September 2016. Manakala, projek PLSB Sungai Linggi Fasa 4 sedang berjalan.

Untuk makluman, PLSB Sungai Linggi Fasa 4, melibatkan jajaran sungai sepanjang 10 kilometer menelan kos sebanyak RM 66 juta. Projek Fasa 4 bermula dari Kampung Linsum sehingga ke Kampung Nyatoh. Skop kerja bagi Fasa 4 melibatkan kerja-kerja utama iaitu mendalam dan melebarkan sungai daripada Kampung Linsum sehingga Kampung Nyatoh. Projek ini telah bermula pada 2018 dan dijangka siap pada tahun 2024 serta melindungi seramai 6,300 orang penduduk apabila ia siap sepenuhnya pada fasa 4.

Manakala projek PLSB Sungai Linggi Fasa 5, sambungan daripada projek tersebut. Ia bermula di hilir Sungai Linggi di Kampung Nyatoh sehingga ke Kampung Jerlang, daerah Seremban sepanjang lebih kurang 21 kilometer panjang jajaran sungai tersebut. Beberapa cabang anak sungai lain seperti Sungai Temiang, Sungai Kepayang, Sungai Kayu Ara dan beberapa anak air sungai lain akan mengalir masuk ke Sungai Linggi.

Projek ini akan dimohon di bawah permohonan peruntukan khas melibatkan anggaran kos berjumlah RM 200 juta dan dijangka bermula pada tahun 2023. Kita jangka bulan Januari ini kita dapat surat setuju terima untuk mulakan projek dan dijangka siap pada tahun 2030, projek tersebut. Kita harapkan dengan siapnya fasa 5 itu akan menyelesaikan masalah apa yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat.

Bagi Sungai Batang Labu, untuk mengatasi masalah banjir di Sungai Batang Labu pula, pihak KASA telah memohon peruntukan untuk melaksanakan

Projek Rancangan Tebatan Banjir di bawah RMKe-12 tahun 2023. Tahun depan kita masuk RP3.

Sekiranya diluluskan oleh Kementerian Kewangan, pelaksanaan akan dimulakan dengan fasa prapelaksanaan yang melibatkan kajian dan reka bentuk terperinci oleh perunding pada tahun 2023 dengan anggaran kos sebanyak RM67 juta. Kita jangka juga siap dalam tempoh lima tahun. Ikut unjuran kita, ia akan siap pada tahun 2028.

Walau bagaimanapun, ia melibatkan beberapa fasa dalam perkara ini. Bagi Sungai Batang Jijan projek rancangan mengatasi banjir berulang di Sungai Jijan, kajian dan reka bentuk bagi Projek Rancangan Tebatan Banjir Sungai Jijan sedang dalam pelaksanaan dan adalah di bawah peruntukan Kerajaan Negeri Sembilan. Ini peruntukan di bawah kerajaan negeri melalui JPS negeri.

Kemajuan terkini adalah di dalam fasa *conceptual design report*. Pelaksanaan peringkat reka bentuk dan perunding dijadualkan akan diselesaikan sekitar Ogos 2022.

Pelaksanaan pembinaannya kelak adalah termaktub kepada peruntukan yang akan diluluskan oleh pihak Kerajaan Negeri Sembilan dan sekiranya ada keperluan tambahan akan dibawa kepada pertimbangan peringkat Kerajaan Persekutuan. Ini akan masuk kepada *Rolling Plan* berikutnya.

Sebagai langkah *quick win* atau penyelesaian jangka pendek dan sederhana, sejumlah peruntukan melalui Pemuliharaan Sungai bagi Mengurangkan Risiko Banjir menggunakan peruntukan Kerajaan Persekutuan dan Pengurusan Sungai menggunakan peruntukan Kerajaan Negeri akan digunakan bagi melaksanakan kerja-kerja sebut harga di sungai-sungai tersebut.

Bagi pelaksanaan tindakan jangka pendek pula, ia melibatkan empat kerja-kerja sebut harga telah dikeluarkan dengan anggaran kos berjumlah RM1 juta dan dijangka siap pada September 2022. Ini melibatkan beberapa kerja kecil sepanjang sungai tersebut dan kita jangka ia akan mengurangkan sedikit kesan banjir sehinggalah projek besar yang akan dilaksanakan.

Bagi tindakan jangka masa sederhana, kementerian akan membina dan melibatkan kerja-kerja penyelenggaraan serta pemuliharaan sungai tanpa melibatkan kos atau peruntukan Kerajaan Negeri Sembilan Darul Khusus.

Kerja-kerja ini akan dilaksanakan dengan kaedah timbal balik hasil daripada pengeluaran, pengalihan dan pengangkutan bahan batuan di jajaran Sungai Linggi dalam masa terdekat. Maksudnya, kita akan gunakan aset yang sedia ada dan kita kontra dengan projek yang akan kita laksanakan sepanjang Sungai Linggi. Ini dengan harapan bahawa apa yang kita buat ini *insya-Allah* dapat mengurangkan masalah banjir di kawasan Parlimen Rasah sebagaimana yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat. Tuan Yang di-Pertua, sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Ahli-ahli Yang Berhormat, Mesyuarat Kamar Khas hari ini ditangguhkan sehingga jam 2.30 petang, esok, Selasa, 19 Julai 2022. Terima kasih Ahli-ahli Yang Berhormat.

[Kamar Khas ditangguhkan pada pukul 2.57 petang]